

СОЦІАЛЬНА ДЕРЖАВА

Доп. - Погорєлов М., студ. гр. Ю-44.
Наук. кер. - ст. викл. Сінченко Ю.П.

Концепція соціальної держави (держави добробуту) набуває все більшої популярності у цивілізованих країнах, незважаючи на те, що у різних державах існує неоднакове розуміння ступеня реалізації державою соціального захисту громадян, її впливу на ринок та втручання у процеси розподілу матеріальних благ.

Спроби визначення представниками сучасної політико-правової думки поняття соціальної держави сформували теоретичний підхід, згідно з яким вона являє собою державну стратегію, що зв'язує всю систему державної влади. Держава не повинна обмежуватися внутрішніми і зовнішніми гарантіями верховенства права, а має активно трансформувати суспільство. У такій формі соціальна держава виступає водночас як певна конституційно-правова форма і як визначальний фактор державного розвитку.

У загальному розумінні соціальна держава визначається як така, що прагне до забезпечення кожному громадянину гідних умов існування, соціальної захищеності, співучасті в управлінні виробництвом, а в ідеалі приблизно однакових життєвих шансів, можливостей для самореалізації особистості.

“Помаранчева революція” в Україні дала підставу говорити про завершення початкового етапу становлення демократичної, соціальної, правової держави й про початок переходу до наступного періоду – „втілення принципів та норм Конституції у реальне життя суспільства і держави, в життя кожної конкретної людини, що живе в Україні”. Проте ідеальне далеко не завжди збігається з реальністю. Через деякий час після прийняття Конституції з новою гостротою виникла суперечність між продекларованими нормами та реальною можливістю і бажанням їхнього втілення. Йдеться насамперед, про тричленну вербальну конструкцію

„демократична, соціальна, правова держава”, досягнення якої й досі залишається політичним ідеалом. Які ж існують можливості реалізації ідеалу соціально правової держави у нашому суспільстві?

Важливим для **формування соціальної держави** є створення ефективної соціально-орієнтованої інституціональної системи. Провідну роль у останній покликано відігравати інститути з вузькою соціальною спеціалізацією. Поряд з державними інститутами законодавчої та виконавчої гілок влади у системі вказаних інститутів мають бути цілеспрямовано задіяні біржі праці, житлово-комунальні організації, господпрські суди, приватні страхові й пенсійні компанії, добродійні фонди. Створення такого розмаїтого інституціонально-соціального конгломерату дозволить громадянам обирати між державними і приватними (недержавними) службами, а також дасть можливість використання, поряд з бюджетним, потенціалу небюджетного фінансування соціальних програм.

Метою соціальної держави є, насамперед, гарантування певного „мінімуму”, компенсація та зняття суспільно-економічних суперечностей, що виникають у будь-якому суспільстві на державному рівні. Ця мета реалізується шляхом забезпечення матеріальної безпеки, індивідуальної незалежності та суспільної солідарності.

Соціальна держава – це держава, в якій юридичними засобами реально забезпечені охорона та захист основних прав людини. Вона, по-перше, сприяє соціальному захисту громадян та підвищенню їх життєвого рівня, а по-друге, охороняє свободу громадян і гарантує соціальну злагоду в суспільстві та єдність народу.

На мою думку, соціальна держава повинна включати комплекс інститутів, покликаних здійснювати втручання в соціальне та економічне життя суспільства заради забезпечення високого матеріального добробуту його членів, їх максимального соціального захисту. Складовою частиною її діяльності повинна бути розробка широкого кола соціальних

програм, спрямованих на надання соціальної допомоги незахищеним верствам населення.

Будуючи модель української „держави добробуту” треба враховувати світовий та вітчизняний досвід, а також національні особливості, соціальні умови, наше історичне минуле, практику вирішення соціальних питань в умовах радянської держави. Україна – держава перехідного типу з соціально-орієнтованою економікою, яка ще не звільнилася від залишків тоталітарного минулого і водночас відчуває вплив демократичних традицій.

Враховуючи особливості розвитку України, ментальність нашого народу, його минуле і сучасне, треба пам'ятати, що захист соціально-економічних прав людини в умовах переходу нашої держави до ринкової економіки не тільки не повинен бути зведений до мінімуму, а має постійно розширюватися шляхом реформування соціальної політики, поглиблення ринкових реформ та демократичних перетворень.

Під терміном „соціальний”, під котрим так часто розуміють усе, що пов'язано із зменшенням або усуненням розбіжностей у прибутках між різними групами населення. Але одночасно мало хто замислювався над тим, яким шляхом таке зменшення або усунення можливе, і, головне, до чого призведе на практиці. З одного боку, негативні історичні уроки побудови суспільства на підставі соціального ідеалу розподільної справедливості сьогодні добре відомі, щоб проходити їх знову. Однак глибоке усвідомлення основних напрямків втілення зазначеного ідеалу в практику політичного і правового реформування українського суспільства передбачає необхідність систематизації наявного досвіду з урахуванням вітчизняної специфіки.

Отже, соціальна держава повинна характеризуватися сьогодні новим підходом до системи соціальних прав порівняно з політичними, оскільки перші - це якісно новий за змістом та спрямованістю вид прав людини, а більше того, саме дані права набувають надзвичайної ваги у „державі добробуту”.

Пам'ятаймо слова Б. Кістяківського: „Держава сама по

собі є всезагальною формою солідарності між людьми, і разом з тим вона призводить до вироблення та створення найбільш повних та всебічних форм людської солідарності. Загальне благо – ось формула, в котрій знаходять свій вираз, цілі і завдання соціальної держави.”

СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Доп. - Михайленко Г., студ. гр. Ю-21.
Наук. кер. - ст. викл. Курдес О. Л.

Судова експертиза – один із засобів доказування, що сприяє всебічному, повному і об'єктивному дослідженню обставин справи, постановленню законних і обґрунтованих судових рішень. Експертиза призначається у випадках, передбачених статтями 75, 76 КПК України та здійснюється відповідно до статей 196 – 205 цього кодексу.

У кримінальному судочинстві обов'язковою умовою призначення експертизи є порушення кримінальної справи. Необхідність призначення експертизи (первинної, повторної, комплексної, додаткової) визначається слідчим, виходячи з конкретних обставин справи і тих питань, на які має відповісти тільки експерт з певної галузі знань, а в ряді випадках призначення експертизи є обов'язковим за законом згідно статті 76 КПК України.

09 вересня 2004 року прийнято Закон України “Про внесення змін до Закону України “Про судову експертизу”. Внесені зміни, які стосуються закріплення основних засад здійснення судово-експертної діяльності, визначають статус судових експертів, уточнюють список суб'єктів судово-експертної діяльності, шляхи фінансування цієї діяльності.

Головним напрямком розвитку судової експертизи є експертне забезпечення правосуддя науково-дослідними інститутами судових експертиз. Однією з найстаріших установ в Україні є Харківський НДІ судових експертиз ім. М.